

(COVID-19) [On Amendments to the Tax Code of Ukraine and Other Laws of Ukraine Concerning Support to Taxpayers for the Period of Measures Aimed at Preventing the Occurrence and Spread of Coronavirus Disease (COVID-19)]: Zakon Ukrainy vid 17.03.2020 №533-IX. [in Ukrainian].

5. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy shchodo vdoskonalennia administruvannya podatkov, usunenennia tekhnichnykh ta lohichnykh neuzgodzhenosti u podatkovomu zakonodavstvi [On amendments to the Tax Code of Ukraine to improve tax administration, eliminate technical and logical inconsistencies in tax legislation]: Zakon Ukrainy № 466-IX vid 16.01.2020 r., Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR), 2020, № 32, st.22. [in Ukrainian].
6. Model Tax Convention on Income and on Capital 2017 (Full Version). OECD, 2017. URL: https://read.oecd-ilibrary.org/taxation/model-tax-convention-on-income-and-on-capital-2017-full-version_g2g972ee-en#page6.
7. *OECD Secretariat Analysis of Tax Treaties and the Impact of the COVID-19*. OECD, 2020. URL https://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=127_127237-vsdaagpp2t3&title=OECD-Secretariat-analysis-of-tax-treaties-and-the-impact-of-the-COVID-19-Crisis.
8. *OECD Tax and fiscal policy in response to the Coronavirus crisis: Strengthening confidence and resilience*, OECD, 2020. URL: <http://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/tax-and-fiscal-policy-in-response-to-the-coronavirus-crisis-strengthening-confidence-and-resilience-60f640a8>.

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.5.4.30>

DO KWESTII NATURY PRAWNEJ INSTYTUCJI UZNAWANIA I UDZIELANIA ZEZWOLENIA NA WYKONYWANIE ORZECZEŃ ARBITRAŻOWYCH

Anait Choperia

magister prawa,

aspirant Katedry Postępowania Cywilnego

Institutu Prawa

Kijowskiego Uniwersytetu Narodowego imienia Tarasa Szewczenki

ORCID ID: 0000-0001-6161-5031

anait3@ukr.net

Adnotacja. W artykule przeanalizowano teoretyczny i prawny charakter instytucji uznawania i udzielania zezwoleń na wykonywanie orzeczeń arbitrażowych. Oceniono rolę sądów państwowych w systemie arbitrażu i określono, na jakich elementach teoretycznych i legislacyjnych opierają się uprawnienia arbitrażu do rozstrzygania sporów oraz uprawnienia sądów państwowych do uznawania i udzielania zezwoleń na wykonywanie orzeczeń arbitrażowych, a także ułatwiono rozpatrywanie spraw prywatno-prawnych przez arbitraż. Stwierdzono, że instytucja ta jest formą realizacji przez państwo monopolu na wykonywanie wymiaru sprawiedliwości i stosowanie środków przymusu państwowego, oraz formą rządowej kontroli stosunków publicznych w odniesieniu do arbitrażowego rozpatrywania sporów prywatno-prawnych w celu ochrony praw i uzasadnionych interesów uczestników ugody arbitrażowej.

Słowa kluczowe: arbitraż, międzynarodowy arbitraż handlowy, uznanie i udzielenie zezwolenia na wykonanie orzeczenia arbitrażowego, orzeczenie arbitrażowe.

REGARDING LEGAL NATURE OF THE INSTITUTION OF RECOGNITION AND GRANTING PERMISSION TO ENFORCE ARBITRAL AWARDS

Anayit Khoperiya

Master of Law,

Postgraduate Student at the Department of Civil Procedure

Institute of Law

of Taras Shevchenko National University of Kyiv (Kyiv, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0001-6161-5031

anait3@ukr.net

Abstract. The article deals with the theoretical and legal nature of the institution of recognition and granting permission to enforce arbitral awards. The author has analysed a role of state courts in the arbitration proceedings system. As well, the author covered the issue of the theoretical and legislative components of the arbitral tribunal's authority to resolve disputes, and the authority of state courts to recognize and grant enforcement of arbitral awards and to support the arbitration proceedings. The author has overviewed thoughts and conclusions of different scientists and researchers regarding the concept of arbitration legal nature, including sources of authority of arbitral tribunals and their interaction with state courts. In particular, author paid attention to the problem of state's monopoly to conduct justice and to use

coercion and their correlation with ability to resolve disputes by arbitration, being a private institution. It was pointed that a state allows the ability to resolve disputes by the arbitration in order to provide parties with an alternative option to resolve the private dispute in more convenient way, but not to eliminate parties' rights to court access nor to dispose state coercion and justice monopoly. Conclusion has been made that the institution of recognition and granting permission to enforce arbitral awards is a form of state's operating of its monopoly on the conducting of justice and the use of state's coercion, as well as a form of state control over public relations for arbitration of private disputes to protect the rights and legitimate interests the parties of arbitration agreement.

Key words: arbitration, international commercial arbitration, recognition and granting of permission to execute an arbitration award, arbitration award.

ДО ПИТАННЯ ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ ІНСТИТУТУ ВИЗНАННЯ ТА НАДАННЯ ДОЗВОЛУ НА ВИКОНАННЯ АРБІТРАЖНИХ РІШЕНЬ

Анаїт Хонерія

магістр права,

аспірант кафедри цивільного процесу

Інституту права

Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)

ORCID ID: 0000-0001-6161-5031

anait3@ukr.net

Анотація. У статті проаналізовано теоретичну й правову природу інституту визнання та надання дозволу на виконання арбітражних рішень. Надано оцінку ролі державних судів у системі арбітражного розгляду та визначено, на якій теоретичній й законодавчій складові базуються повноваження арбітражу щодо вирішення спорів та повноваження державних судів щодо визнання та надання дозволу на виконання арбітражних рішень, а також здійснюється сприяння розгляду приватноправових справ арбітражем. Зроблено висновок, що цей інститут є формою реалізації державою своєї монополії на здійснення правосуддя та застосування засобів державного примусу, а також формою державного контролю за суспільними відносинами щодо арбітражного розгляду приватноправових спорів із метою захисту прав та законних інтересів учасників арбітражної угоди.

Ключові слова: арбітраж, міжнародний комерційний арбітраж, визнання та надання дозволу на виконання арбітражного рішення, арбітражне рішення.

Вступ. Одним із базових аспектів дослідження інституту визнання та надання дозволу на виконання арбітражних рішень є визначення правової природи цього інституту.

Метою статті є закладення теоретичної бази для подальшого дослідження більш вузьких аспектів досліджуваного інституту.

Основна частина. Правову природу інституту визнання та надання дозволу на виконання арбітражних рішень досліджували багато науковців та практиків. Серед вчених, праці яких у тій чи іншій мірі стосуються теоретичних або ж практичних аспектів досліджуваного інституту можна відзначити роботи М.М. Богуславського, О.М. Гончаренка, В.В. Васильченка, К.М. Воронова, В.І. Кисіля, М.М. Лазаренка, Л.А. Лунца, Н.І. Маришевої, М.Ф. Селівона, С.М. Теплюка, Т.С. Кисельової, В.В. Комарова та багатьох інших. При цьому, наукові розробки представлені як комплексним аналізом цього інституту, так і окремими тезами, що розглядають його в межах досліджень арбітражного процесу чи альтернативних способів вирішення спорів загалом. Напрацювання вчених складають якісну основу для здійснення подальших наукових розробок предмету дослідження.

Особливості правової природи інституту визнання та надання дозволу на виконання арбітражних рішень можна розкрити крізь призму теоретичних напрацювань природи та суті таких категорій як арбітраж та арбітражна угода (арбітражне застереження), які є ключовими поняттями, що становлять теоретичну першооснову та підставу для арбітражного провадження та подальшого виконання, в тому числі примусового, результату такого провадження.

Ю.Д. Притика зазначає, що арбітраж є формою приватного правосуддя, яке ґрунтується на угоді, укладеній спеціально для цього сторонами спору, де арбітр наділяється повноваженнями, що аналогічні до повноважень судді; водночас ці повноваження випливають з угоди між сторонами (Притика 1995: 36-39; Притика, 1997: 45). Таким чином слушно буде підкреслити, що ключовим у правовій природі міжнародного комерційного арбітражу буде його приватна природа та договір сторін як підстава для здійснення арбітражного провадження. Натомість базуючись на концепції монополії держави на насильство будь-яке примусове виконання цивільно-правового обов'язку, тобто примушування особи до такого виконання, можливе тільки на підставі рішень компетентних державних органів, прийнятих на підставі закону. Відповідно, логічним завершенням «приватного правосуддя» є використання державних владних механізмів через звернення до державного суду та виконавчих органів з метою легітимізації виконання арбітражного рішення як акту приватно-правового характеру.

Цікаво, що роблячи акцент на недержавній природі арбітражу науковці визначають його як певний елемент громадянського суспільства. Так, М.Ф. Селівон, голова Міжнародного комерційного арбітражного суду

та Міжнародної арбітражної комісії при Торгово-промисловій палаті України, зазначає, що третейська юрисдикція як вид недержавної діяльності є елементом громадянського суспільства, яка доповнює правосуддя – основний чинник захисту прав і свобод юридичних та фізичних осіб (Селівон, 2016: с. 45). О.П. Подцерковний розглядає арбітраж як елемент громадянського та господарського суспільства (Подцерковний, 2014: 53). Такий підхід зустрічається і в багатьох інших вчених, які вбачають в арбітражі ознаку громадянського суспільства у специфічному його прояві. Ми ж продовжуючи думки науковців зазначимо, що за природою арбітраж є формою самоорганізації сторін приватноправових відносин та правничої спільноти, що складається із фахівців-правників, які не задіяні у відповідний момент безпосередньо у здійсненні державного судочинства в якості представників держави. Метою такої самоорганізації є вирішення приватноправових спорів без задіяння державних судів для розгляду справи по суті. Отже, арбітражний розгляд слід вважати елементом самоорганізованої професійної правничої спільноти – частини громадянського суспільства, яка допомагає сторонам на основі волевиявлення сторін у більш зручний альтернативний формальному судовому розгляду спосіб вирішити приватноправовий спір.

М.Ф. Селівон зазначає, що суди щодо арбітражу як недержавної юрисдикційної інституції здійснюють функцію контролю, яка реалізується насамперед під час розгляду судами справ про скасування рішень третейських судів і міжнародного комерційного арбітражу, справ про видачу виконавчого документа на рішення третейського суду та заяв про примусове виконання рішень міжнародного арбітражу; та функцію сприяння, яка реалізується під час вжиття забезпечувальних заходів щодо позову, заявленого в арбітражі, сприяння в отриманні та збереженні доказів, формування правозастосовної практики в контексті сприяння арбітражу та створення проарбітражного клімату (Селівон, 2016: 44, 45; Селівон 2014: 28). Ми повністю погоджуємось із вказаною тезою і зазначимо, що, з однієї сторони обов'язкова процедура визнання та виконання рішень міжнародного комерційного арбітражу є формою реалізації концепції монополії держави у сфері судочинства та реалізації його наслідків, з іншої сторони, ця процедура є формою контролю за дотриманням прав, свобод та законних інтересів учасників арбітражної угоди. При такому контролі держава перевіряє, чи справді сторона вільно та у прямій формі відмовилася від свого права на захист прав та інтересів у державних судах, та чи здійснювався арбітражний розгляд з наданням можливості стороні подати свої доводи та заперечення. Остання вимога є своєрідним міжнародно визнаним стандартом та принципом здійснення арбітражного провадження на засадах змагальності.

Що ж до самого міжнародного комерційного арбітражу, то В.І. Гуменюк зазначав, що міжнародний комерційний арбітраж є недержавним судом, джерелом правозастосовної діяльності якого є угода сторін, який утворюється для розгляду спорів, що виникають із договірних та інших цивільно-правових відносин у сфері зовнішньоекономічної діяльності, якщо хоча б одна із сторін є іноземним суб'єктом права (Гуменюк, 2008: 143).

О.Т. Волощук аналізуючи теорію правової природи арбітражу, підтримує позицію багатьох українських науковців про змішану теорію арбітражу, яка розкриває міжнародний комерційний арбітраж як самостійний інститут, що включає в себе матеріально-правові та процесуально-правові елементи. При цьому, науковець наголошує й на тому, що арбітраж має подвійну правову природу, оскільки розглядається і як орган, і як процедура розгляду спору (Волощук, 2009: 54).

Відповідно, сам арбітраж є постійно діючим чи тимчасовим недержавним органом. Водночас, якщо говоримо про угоду сторін як джерело регулювання діяльності арбітражу, то тут йдеться про діяльність із приводу вирішення конкретного приватноправового спору, тобто компетенцію у конкретній справі. Натомість організаційне регулювання діяльності арбітражу, крім самої угоди сторін щодо організаційних аспектів арбітражу, може здійснюватися установчими документами такого органу та/або законодавством. В Україні, наприклад, діяльність міжнародного комерційного суду регулюється Законом України «Про міжнародний комерційний арбітраж» (Про міжнародний комерційний арбітраж. Закон України, 1994 з подальшими змінами).

Цікавим аспектом для розуміння природи арбітражу та виконання арбітражних рішень є додержання принципу належної компетенції арбітражу щодо розгляду конкретного спору. О. Чирич слушно зазначає, що повноваження арбітражу вирішувати питання щодо власної юрисдикції є умовно незалежним, адже таке повноваження і право знаходиться під резервом послідовного судового контролю державного суду (Чирич, 2011: 105). Це означає, що навіть, якщо арбітраж прийняв рішення щодо своєї компетенції, державний суд у подальшому переглядатиме, чи відповідає таке рішення змісту арбітражної угоди, у якій відображається воля її сторін. Це зумовлено тим, що визначення компетенції арбітражу на основі домовленості сторін є цією концептуальною базою, на якому загалом ґрунтується підстава для арбітражного розгляду як альтернативи судовому розгляду. Водночас факт такої домовленості сторін виключає (якщо інше не випливає з домовленості, або подальшої процесуальної поведінки сторін) можливість здійснювати вирішення спору у системі державних судів.

Слушно зазначає Т.Г. Захарченко, що доктрина містить вказівку на складну правову природу арбітражного застереження (арбітражної угоди), яке, з одного боку, є результатом вільного волевиявлення сторін – учасників цивільно-правових відносин, і тому, відповідно, є цивільно-правовим договором. З другого боку, продовжує науковець, арбітражна угода виходить за межі приватноправових відносин, не укладається в межі цивільстики і має процесуальні наслідки, оскільки в ній сторони визначають орган, який має виключну юрисдикцію над спорами, що виникають з правовідносин сторін, визначених у арбітражній угоді.

У зв'язку з цим, резюмує Т.Г. Захарченко, арбітражна угода є одним із випадків реалізації теорії автономії волі сторін, яка допускається виключно в межах визначених державою. Одночасно арбітражна угода має так званий

дерогаційний ефект, який означає виключення спорів, що охоплюються арбітражною угодою, з юрисдикції державних судів (*Захарченко, 2014: с. 65*). Водночас варто зазначити, що у правовій системі України можливість такого виключення повинно прямо бути передбачене національним процесуальним законодавством.

Р.А. Майданик зазначає, що арбітражна угода є особливим приватноправовим договором, що полягає у волевиявленні та дії приватно-організаційного типу, спрямованій на реалізацію громадянського права на захист. Науковець продовжує, що приватноправові відносини, які виникають на підставі арбітражної угоди, безпосередньо не обслуговують майновий оборот, а спрямовані на забезпечення і здійснення вже існуючих цивільних правовідносин у межах основного матеріально-правового договору (*Майданик, 2011: 366-367*). Таким чином вчений підкреслює, що по суті арбітражна угода виступає волевиявленням сторони щодо вибору (набуття права) способу захисту основного цивільного права, яке виникає з іншого правочину і залишення вирішення такого спору на розсуд арбітражному органу. Таке волевиявлення, як правило, виключає можливість сторони звертатися за захистом свого цивільного права до державного суду. Тим не менше, ще раз наголосимо, що державний суд перевірятиме, чи справді особа здійснила таке волевиявлення на арбітражний розгляд спору на етапі виконання судового рішення.

Б.Р. Карабельников аналізуючи положення Нью-Йоркської конвенції зазначав, що держави-учасниці Конвенції свідомо пішли на обмеження юрисдикції своїх судів у спорах, щодо яких існує арбітражна угода (*Карабельников, 2012: с. 7*). І ця теза є слухним контраргументом, який можна навести на закиди фахівців, що юрисдикція арбітражу може порушувати принцип пошринування юрисдикції судових органів на всі правовідносини у суспільстві та принцип гарантії судового захисту прав, свобод та інтересів учасників приватноправових відносин. Ми в цьому випадку наголосили б, що держава не так обмежує юрисдикцію власних судових органів, як надає сторонам можливість обрати більш прийнятний приватноправовий спосіб вирішення спорів, виключивши при цьому судову юрисдикцію. Це, зі свого боку, право та привілей сторони, а не її обов'язок, відповідно, і обрання арбітражного способу вирішення спору більш доцільно розглядати як правову можливість, а не як обмеження права звернення до суду. Відповідно зміна юрисдикції з державного суду на арбітраж стає наслідком добровільного вибору сторін приватно-правових відносин, які домовились при виникненні спору звернутися до арбітражу, а не до суду. Тим паче у випадку зовнішньоекономічних відносин такий вибір спрямований на забезпечення кращого розуміння захисту своїх прав учасниками відносин, для яких правова і судова системи держави не в повній мірі є зрозумілою.

У продовження наведеного варто вказати цікаву тезу О.Т. Волощук та М.О. Гетманцева, що арбітражний розгляд конкурує з державною монополією на здійснення правосуддя у цивільних та господарських спорах і підприємці часто обирають саме звернення до недержавних органів (*Волощук, Гетманцев, 2019: 61*). У цьому контексті цілком погоджуємось, що арбітраж слід розглядати як альтернативу державному судочинству, яку може обрати суб'єкт господарювання керуючись власною волею та враховуючи переваги арбітражу. Це переваги, що описані багатьма науковцями та практиками, які узагальнено можна описати як гнучкість, спрощеність та оперативність арбітражних процедур, за результатами яких сторона отримуватиме арбітражне рішення. А тому насамперед вибір арбітражу це можливість та право сторін, а не обмеження права на суд в державному судочинстві. Вдало науковцями було підкреслено монопольний характер державного правосуддя, а тому арбітраж виключно за допомогою ряду переваг може спонукати учасників приватноправових відносин до надання переваги саме такому альтернативному способу вирішення спорів.

Варто зазначити, що монополія держави на здійснення судочинства та застосування примусу як елементу судового процесу зберігається і у випадку вирішення спору арбітражем проявляється у формі визнання та надання дозволу на виконання арбітражних рішень, оскільки вирішення цього питання відноситься до компетенції державного суду. Водночас, як уже зазначалося, суд здійснює контрольну функцію перевіряючи, чи справді була чітка воля сторін на надання компетенції арбітражу для вирішення конкретного спору та чи відбувався арбітраж з дотриманням мінімальних міжнародних стандартів змагальності, які передбачають повідомлення іншої сторони та наданням можливості такій стороні подати свої доводи та заперечення. Першоджерелом таких міжнародних стандартів є положення Нью-Йоркської конвенції про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень 1958 року, які були імплементованими вже у національному законодавстві.

П.В. Пушкар вважає, що забезпечення дієвості міжнародного арбітражного розгляду, є обов'язком держави, який охоплює обов'язки вживати заходів щодо забезпечення розгляду спору і заходів щодо належного функціонування арбітражу (надати можливість доступу до арбітражу, забезпечити можливість отримання доказів та участь свідків у розгляді справи, забезпечити можливість належного та своєчасного створення арбітражу при суперечці щодо призначення арбітрів, надати можливість сторонам брати участь у розгляді спору тощо), а також заходів із визнання та виконання остаточного арбітражного рішення (*Пушкар, 2010: 85*). Це застереження щодо функції сприяння є логічним, адже без процедури сприяння у здійсненні арбітражного процесу, ця процедура може виявитися вкрай неефективною. Для можливості виконання рішення, може бути необхідно вжити заходи із забезпечення позову, або заходи із забезпечення збирання та отримання доказів. Оскільки ці процедури також стосуються здійснення заходів державного примусу, то в цьому випадку використання компетентних державних органів виглядає логічним.

М.Ф. Селівон зазначає, що третейське (арбітражне) судочинство є популярною формою вирішення спорів, оскільки у порівнянні з державними судами має низку переваг, серед яких можливість обирати процедуру формування арбітражу, кандидатів на роль арбітра, оперативність, конфіденційність, невелику вартість провадження та остаточність рішень. Однак вчений слушно продовжує, що функціонування міжнародного

комерційного арбітражу та третейських судів як інститутів приватного вирішення спорів неможливе без участі держави. М.Ф. Селівон вказує, що хоча законодавством України введена правова концепція арбітражу, яка характеризується обмеженим впливом держави на арбітражний процес та винесене арбітражне рішення, беззаперечним є висновок, що ефективність арбітражного напружання залежить від держави в особі судової гілки влади, в наданні арбітражу необхідної підтримки та сприяння, створення проарбітражного клімату загалом та сприятливих умов для здійснення арбітражем своїх функцій зокрема (Селівон, 2016: 44, 45). Ця теза справді відображає стан речей, адже сам арбітраж будучи приватноправовим інститутом все ж може бути виключно у тому випадку ефективним та доцільним для застосування, коли його рішення може бути виконаним у тій чи іншій юрисдикції, в тому числі і у примусовому порядку. Без можливості виконання арбітражних рішень, взагалі звернення до цього позасудового засобу вирішення спорів між сторонами втрачає сенс.

Тому розвиваючи попередню тезу, ми б підкреслили, що ефективний інститут визнання та надання дозволу на виконання арбітражних рішень є необхідною умовою для розвитку та існування арбітражу як засобу для вирішення спорів, в яких беруть участь резиденти конкретної держави, чи особи, які мають у цій державі майно. В іншому випадку обрання цієї форми судового захисту сторонами комерційних взаємовідносин втрачатиме сенс. Тому відсутність ефективного інституту визнання та надання дозволу на виконання судових рішень є тотожним відсутності ефективного інституту позасудового арбітражного вирішення спорів та доступу до альтернативних механізмів вирішення спорів.

Утім, досліджуваний правовий інститут не можна розглядати тільки з точки зору сприяння арбітражу. Останній є також своєрідним правовим фільтром, який не допускає неналежної арбітражної практики, що суперечила б міжнародним договорам та стандартам і національному законодавству.

Висновки. Ми вважаємо, що до однієї з ключових особливостей інституту визнання та надання дозволу на виконання арбітражних рішень є те, що цей інститут є формою реалізації державою своєї монополії на здійснення правосуддя та застосування засобів державного примусу, а також формою державного контролю за суспільними відносинами щодо арбітражного розгляду приватноправових спорів з метою захисту прав та законних інтересів учасників арбітражної угоди.

Список використаних джерел:

1. Притика Ю.Д. Деякі аспекти поняття міжнародного комерційного арбітражу і його застосування. *Право України*. 1995. № 11. С. 36-39.
2. Притика Ю.Д. Межі судового контролю за рішенням міжнародного комерційного арбітражу. *Право України*. 1997. № 10. С. 44-47.
3. Селівон М.Ф. Розвиток міжнародного комерційного арбітражу як необхідна складова успішності судової реформи в Україні. *Право України*. 2016. № 7. С. 44-55.
4. Подцерковний О.П. Проблеми втручання судів в арбітражну діяльність у контексті підстав банкрутства та тлумачення «публічного порядку». *Право України*. 2014. № 12. С. 52-54.
5. Селівон М.Ф. Про деякі питання взаємодії судів із міжнародним комерційним арбітражем. *Право України*. 2014. № 12. С. 27-36.
6. Гуменюк В.І. Правові аспекти діяльності міжнародного комерційного арбітражу. *Право України*. 2008. № 4. С. 139-145.
7. Волощук О.Т. Поняття та правова природа арбітражу. *Науковий вісник Чернівецького університету. Правознавство. Чернівці*, 2009. № 489. С. 51-55.
8. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України 4002-ХІІ від 24.02.1994 р. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1994. № 25. ст. 198.
9. Чирич О. Право міжнародного торгового арбітражу вирішувати питання щодо власної юрисдикції. *Право України*. 2011. № 1. С. 97-107.
10. Захарченко Т.Г. Державний суд як гарант дотримання обо'язковості арбітражної угоди при поданні до нього позову по суті спору. *Право України*. 2014. № 12. С. 65-72
11. Майданик Р.А. Арбитражное соглашение в международном коммерческом арбитраже: природа, личный статус, пессия. *Альманах цивилистики: сборник статей*. Київ: Алерта; ЦУЛ, 2011. С. 361-386.
12. Карабельников Б.Р. Международный коммерческий арбитраж: учеб. М., 2012. 51 с.
13. Волощук О.Т., Гетманцев М.О. Арбітраж АД НОС поняття та специфічні риси. *Юридична Україна*. Київ, 2019. № 1-2. С. 60-69.
14. Пушкар П.В. Безпечення ефективної діяльності міжнародних судових органів та арбітражних установ: деякі теоретичні аспекти відповідальності держави. *Про українське право. Часопис кафедри теорії та історії держави і права Київ. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка. За ред. проф. І. Безклубого*. К., 2010. С. 83-86.

References:

1. Prytyka Yu.D. Deiyaki aspekty poniattia mizhnarodnoho komertsiiinoho arbitrazhu i yoho zastosuvannia [Some Issues of the Term 'International Commercial Arbitration']. *Pravo Ukrainy*. 1995. №11. S. 36-39 [in Ukrainian]
2. Prytyka Yu.D. Mezhi sudovoho kontroliu za rishenniam mizhnarodnoho komertsiiinoho arbitrazhu [Judicial Control Frameworks over Awards of International Commercial Arbitration]. *Pravo Ukrainy*. 1997. №10. S. 44-47 [in Ukrainian]
3. Selivon M.F. Rozvytok mizhnarodnoho komertsiiinoho arbitrazhu yak neobkhidna skladova uspishnosti sudovoi reformy v Ukraini [Development of International Commercial Arbitration as Necessary Item of the Judicial Reform in Ukraine]. *Pravo Ukrainy*. 2016. №7. S.44-55 [in Ukrainian]
4. Podtserkovnyi O.P. Problemy vtruchannia sudiv v arbitrazhnu diialnist u konteksti pidstav bankrutstva ta tлумachennia «publichnoho poriadku» [Problems of Courts Intervention in Arbitral Activity in Terms of Bankruptcy and the Term of 'Public Order' Determination]. *Pravo Ukrainy*. 2014. №12. p. 52-54 [in Ukrainian]

5. Selivon M.F. Pro deaki pytannia vzaiemodii sudiv iz mizhnarodnym komertsiiym arbitrazhem [Regarding Several Issues on Interaction of Courts with International Commercial Arbitration]. *Pravo Ukrainy*. 2014. №12. p.27-36 [in Ukrainian]
6. Humeniuk V.I. Pravovi aspekty diialnosti mizhnarodnoho komertsiiinoho arbitrazhu [Legal Aspects of International Commercial Arbitration Activity]. *Pravo Ukrainy*. 2008. №4. p. 139-145 [in Ukrainian]
7. Voloshchuk O.T. Poniattia ta pravova pryroda arbitrazhu. Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu [Term and Legal Nature of Arbitration]. *Pravoznavstvo*. Chernivtsi, 2009. №489. p. 51 - 55 [in Ukrainian]
8. Pro mizhnarodnyi komertsiiiny arbitrazh [On International Commercial Arbitration]: Zakon Ukrainy 4002-XII vid 24.02.1994 r. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*. 1994. № 25. p.198 [in Ukrainian]
9. Chyrych O. Pravo mizhnarodnoho torhovoho arbitrazhu vyrishuvaty pytannia shchodo vlasnoi yurysdyktsii [Authorization of International Commercial Arbitration to Decide whether Its Own Jurisdiction is Available]. *Pravo Ukrainy*. 2011. №1. p. 97-107 [in Ukrainian]
10. Zakharchenko T.H. Derzhavnyi sud yak harant dotrymanna oboiazkovosti arbitrazhnoi uhody pry podanni do noho pozovu po suti sporu [State Court as Guarantor of Arbitration Agreement Binding where Court Claim is Submitted]. *Pravo Ukrainy*. 2014. №12. p.65-72 [in Ukrainian]
11. Maidanyk R.A. Maidanik R.A. Arbitrazhnoe soglashenie v mezhdunarodnom kommercheskom arbitrazhe: priroda, lichnyi status, tcessiia [Arbitration Agreement in International Commercial Arbitration: Nature, Status, Assignment]. *Almanakh tsivilistiki: sbornik statei*. Kyiv: Alerta; TsUL, 2011. p. 361-386. [in Russian]
12. Karabelnikov B.R. Mezhdunarodnyi kommercheskii arbitrazh [International Commercial Arbitration]: ucheb. M., 2012. 51 p. [in Russian]
13. Voloshchuk O.T., Hetmantsev M.O. Arbitrazh AD HOC poniattia ta spetsyfichni rysy [Arbitration Ad Hoc. Meaning and Special Features]. *Yurydychna Ukraina*. Kyiv, 2019. № 1-2. p. 60-69. [in Ukrainian]
14. Pushkar P.V. Zabezpechennia efektyvnoi diialnosti mizhnarodnykh sudovykh orhaniv ta arbitrazhnykh ustanov: deiki teoretychni aspekty vidpovidalnosti derzhavy [Provision of Effective Functioning of International Courts and Arbitral Courts: Some Theoretical Issues of State's Responsibility]. *Pro ukrainske pravo. Chasopys kafedry teorii ta istorii derzhavy i prava Kyiv. nats. un-tu imeni Tarasa Shevchenka. Za red. prof. I. Bezkluboho*. K., 2010. p. 83-86. [in Ukrainian]

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.5.4.31>

FUNKCJA PLANOWANIA W DZIAŁALNOŚCI NARODOWEJ POLICJI W ZAKRESIE OCHRONY LASÓW

Yana Cherniavska

*studentka Katedry Prawa Administracyjnego i Celnego
Uniwersytetu Sprawy Celnej i Finansów (Dniepr, Ukraina)*

ORCID ID: 0000-0002-5418-172X

Cherniavska@gmail.com

Adnotacja. Artykuł pokazuje, że proces planowania działań Narodowej Policji w zakresie ochrony lasów jest traktowany jako etap procesu zarządzania. W celu wywierania wpływu na organizację procesu ochrony lasów rozważana jest funkcja administracji, która jest dość złożonym zestawem działań, operacji i czynności, których przeprowadzenie powinno opierać się na systemie zasad. Pojęcie to rozumie zasady, wzorce, teorie, poglądy doktrynalne naukowców, które określają istotę, treść, kierunki procesu planowania.

Udowodniono, że proces efektywności planowania, na podstawie którego są określane działania policji w zakresie ochrony lasów, wiąże się z takimi zasadami: legalność, aktualność, naukowość, obiektywizm i konkretność.

Zaproponowano klasyfikację planów akceptowanych przez Narodową Policję Ukrainy w zakresie ochrony lasów na trzy grupy: ogólne, specjalne, indywidualne. Pozwala to w pełni objąć kompleks złożonych zagadnień związanych ze specyfiką lasów ukraińskich i określić praktyczne środki ich realizacji.

Ustalono, że ważnym etapem planowania jest podjęcie decyzji o ich realizacji, które stanowi apodyktyczną, organizacyjną decyzję podmiotu administracji publicznej. Taka procedura ma ustaloną formę z obowiązkowymi danymi, podpisami upoważnionych osób i jest przekazywana wykonawcom z wyprzedzeniem. Wykazano, że biorąc pod uwagę specyfikę zadań związanych z ochroną lasu, w treści planów wskazane jest udokumentowanie takich działań, jak upowszechnianie wiedzy prawnej o potrzebie ochrony lasu w instytucjach edukacyjnych, mediach, działalności wydawniczej. Udowodniono, że skutecznym sposobem ochrony tego zasobu jest informowanie społeczeństwa, organizowanie otwartych spotkań z przedstawicielami organizacji społecznych, identyfikowanie problematycznych kwestii leśnictwa i wykorzystywanie sposobów rozwiązywania tych problemów.

Słowa kluczowe: Narodowa Policja; Państwowa Straż Leśna; Państwowa Agencja Zasobów Leśnych; proces zarządzania; ochrona lasów; planowanie; prawo w zakresie ochrony lasu.